

natuur•contact

Verantwoordelijke uitgever & retouradres: Marc Bruneel, Brusselsesteenweg 639, 1731 Zellik

PB-PP|B-31151
BELGIE(N)-BELGIQUE

Afgiftekantoor Dilbeek
P908098

Activiteiten

zondag 30 december – 11 u

Jaarwendeling & sapjesaperitief op de Thaborberg

Afspraak: parking Minor Ndako, Kattebroekstraat 199, Dilbeek

zondag 27 januari – 10 u 30

Algemene Vergadering & aperitiefconcert

Afspraak: kasteel La Motte, Lumbeekstraat, Sint-Ulriks-Kapelle

vrijdag 15 februari – 14 u-16 u
zaterdag 16 februari – 10 u-16 u

Beheerswerken op Ter Pede

Afspraak: Ter Pede, Roomstraat, Sint-Anna-Pede

zaterdag 30 maart – 19 u 30

Nacht van de Steenuil

Afspraak: Ter Pede, Roomstraat, Sint-Anna-Pede

zondag 5 mei – 14 u

Voorjaarsbloeiërs in de Wolfspetten

Afspraak: Parking Westrand, Kamerijklaan, Dilbeek

zondag 26 mei – 14 u - 17 u

Dag van de Biodiversiteit

Afspraak: Pedemolen, Lostraat, Sint-Gertrudis-Pede

Bekijk altijd onze website voor de meest recente bijwerkingen.

Contacten Natuurpunt Dilbeek

Marc Bruneel, voorzitter,
0474/41 48 25 – marc.j.bruneel@gmail.com
Eric De Jonge, secretaris, 0495/77 65 27 –
dejonge.verschaffel@gmail.com

Internet

Website: www.natuurpunt-dilbeek.be
www.facebook.com/natuurpuntdilbeek

Elektronisch abonnement

www.natuurpunt-dilbeek.be/abo

Rekeningnummer

BE33 5230 8095 3346

*Aan alle leden
van Natuurpunt een
gelukkig en voor-
spoedig jaar!*

Zondag 27 januari, 10u30 – Kasteel La Motte Algemene vergadering & aperitiefconcert met Klaas & Wijn

Wie interesse heeft voor het reilen en zeilen van Natuurpunt Dilbeek mag deze activiteit niet missen. Je hoort er wat we het vorige jaar allemaal hebben verwezenlijkt en wat we in 2019 willen realiseren. Misschien ontdek je wel een puntje waar je voor wil gaan inzetten. Dat hopen we toch stiekem. Uiteraard doen we ook onze financiële situatie en vooruitzichten uit de doeken. Helder en transparant.

We sluiten af met de klassieke verkiezingsrondes: eentje voor de aanstelling van voorzitter, ondervoorzitter, secretaris en penningmeester en een tweede voor de aanduiding van onze vertegenwoordigers bij de 4 vzw's van Natuurpunt (Educatie, Studie, Beheer en Beleid).

Voor alle functies zijn kandidaten welkom! Wil je weten wat het allemaal precies inhoudt? Neem contact met huidig voorzitter Marc Bruneel (0478 414 825 of info@natuurpunt-dilbeek.be).

We zoeken ook extra volk om de werking op dreef te houden. Niet alleen vrijwilligers voor beheerswerken, maar ook mensen die een handje toe willen steken bij evenementen, handige Harries en Har-

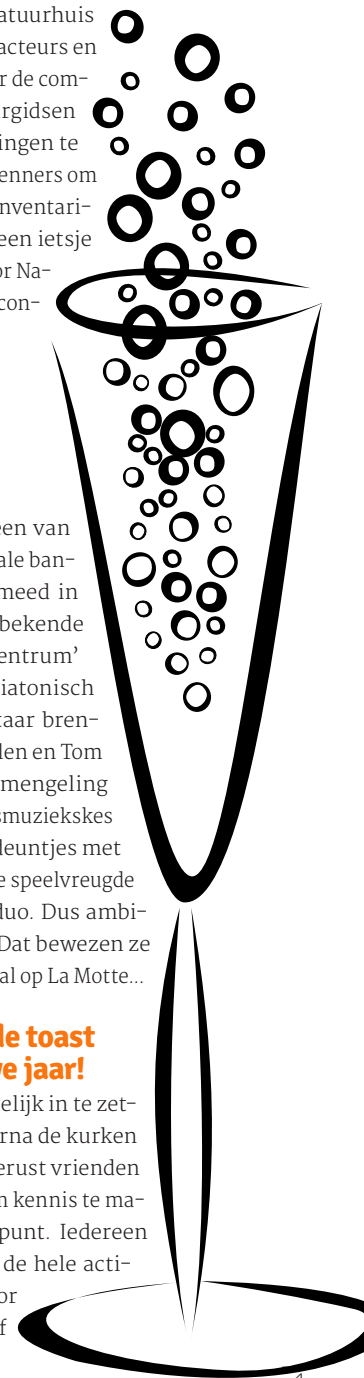
rietes om ons natuurhuis af te werken, redacteurs en fotoreporters voor de communicatie, natuurgidsen om onze wandelingen te leiden en natuurkenners om te helpen bij het inventariseren... Wil je je een ietsje meer inzetten voor Natuurpunt? Zelfde contactpersoon.

Aperitiefconcert met Klaas & Wijn

Klaas & Wijn is een van de talrijke muzikale banden die zijn gesmeed in 't Smiske, het bekende 'klein-kunstencentrum' van Asse. Op diatonisch accordeon en gitaar brengen Klaas Keymolen en Tom 'Pino' Tilley een mengeling van plezante dansmuziekskes en weemoedige deuntjes met een folky toets. De speelvreugde spat eraf bij dit duo. Dus ambiance verzekerd. Dat bewezen ze twee jaar geleden al op La Motte...

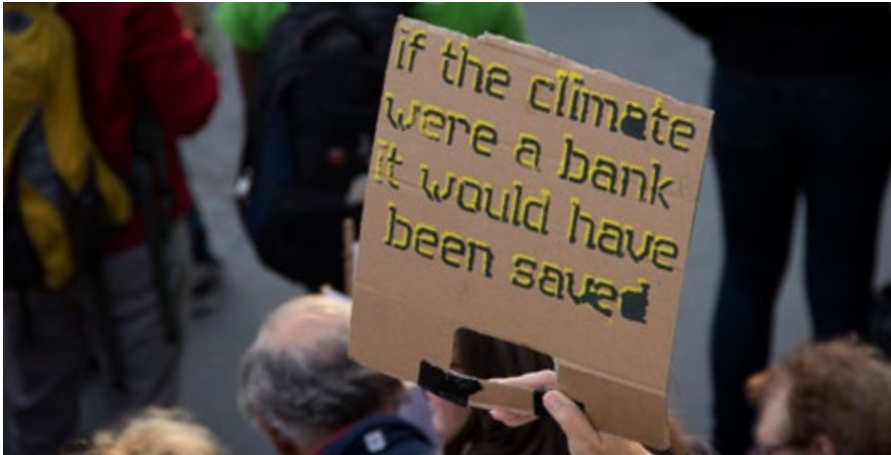
Een bruisende toast op het nieuwe jaar!

Om het jaar feestelijk in te zetten, laten we daarna de kurken knallen! Breng gerust vrienden en familie mee om kennis te maken met Natuurpunt. Iedereen is welkom. Voor de hele activiteit of enkel voor het aperitief vanaf 11u30...

Naar de klimaatbetoging van 2 december geweest? U had gelijk! En wel hierom...

Wat gebeurt er als de aarde met 4 graden opwarmt?

Als we op de huidige weg doorgaan met de uitstoot van broeikasgassen, is een temperatuurstijging van 4°C ten opzichte van het pre-industriële tijdperk in de tweede helft van deze eeuw de realiteit. Dat zegt niet de milieubeweging, maar de **Wereldbank** die sinds 2012 in drie rapporten getiteld **Turn down the heat**, beschikbaar op internet, de gevolgen onderzocht.

Een dergelijke opwarming lijkt gering, maar heeft grote gevolgen: langere en extremere hitte, stormen en overstromingen, droogtes, bosbranden en verwoestijning, zeespiegelstijging en massaal uitsterven van diersoorten. Omstandigheden die het leven op Aarde zeer onaangenaam en gevaarlijk zullen maken, ook omdat het de vraag is of het in dergelijke extreme omstandigheden mogelijk zal blijven om de wereldbevolking te voeden.

Hittgolven komen steeds vaker voor en zullen nog intenser worden. Enkele gevolgen: sterfte door hitte, bosbranden en oogstverliezen. Gedurende bepaalde periodes in het jaar zal het op sommige plaatsen in de wereld medisch onverantwoord zijn om naar buiten te gaan.

Het **weer wordt nog grilliger** met zowel meer overstromingen als droogtes. Overstromingen kunnen naast schade aan infrastructuur ook verontreinigingen en ziektes meebrengen, met gevolgen als diarree en aandoeningen aan de luchtwegen.

De extreme weersomstandigheden zullen grote gevolgen hebben voor landbouwopbrengsten overal ter wereld en daarmee de **wereldvoedselvoorziening ernstig onder druk** zetten. Onderzoek laat zien dat sommige gewassen zelfs bij 1 graden opwarming al 20% minder oogst geven. Bij 4 graden opwarming is de verwachting dat veel oogsten volledig ineen zullen klappen.

Droogtes, overstromingen, mislukte oogsten en stromen vluchtelingen als gevolg van onbewoonbaar geworden land zullen de druk

verhogen in gebieden die kwetsbaar zijn voor **massamigraties, onrust en gewapende conflicten**. Het Amerikaanse leger noemt klimaatverandering als de grootste bedreiging voor de veiligheid van de Verenigde Staten in de 21^e eeuw.

Opwarming heeft ook verschillende **negatieve gevolgen voor de volksgezondheid**. Werken in de buitenlucht zal moeilijk worden in gebieden met zowel hoge temperaturen als een hoge luchtvochtigheid. Veranderingen in temperatuur en neerslag bevorderen ook de verspreiding van ziektes zoals malaria en knokkelkoorts.

Voor het einde van de 21 eeuw kunnen we 50 centimeter tot één meter zeespiegelstijging verwachten, en mogelijk meer. De **zeespiegelstijging** houdt echter niet aan het einde van deze eeuw op. Verschillende onderzoeken wijzen erop dat huidige emissies op de lange termijn een totale stijging van 9 meter onvermijdelijk maken]. Een deel van deze stijging is afkomstig van de ijsskap op Groenland. Wanneer het Groenlandijs een bepaalde grens van opwarming passeert (tussen de 1 en 4 graden Celsius), is het totale volume van dit ijs goed voor 7 meter zeespiegelstijging. Waar bij 2 graden opwarming op veel plaatsen de **beschikbaarheid van zoet water daalt** met 20% , kan dat bij 4 graden zelfs verminderen tot 50%. Bijvoorbeeld in Zuid-Azië zal men te maken krijgen met lange perioden van droogte en veranderende moessonregens.

Verlies van biodiversiteit en daarmee ecosystemendiensten waar de mens van afhankelijk

is (bijvoorbeeld kustbescherming en visserij). Tussen de 20% en 30% van de plant- en diersoorten wordt met uitsterven bedreigd bij een opwarming boven de 2-3°C. Bovendien zullen soorten zo'n 100 tot 1000 keer sneller uitsterven dan de natuurlijke snelheid. Dit dramatische verlies aan biodiversiteit en natuur heeft ook **grote gevolgen voor de economie**. In een uitgebreid onderzoek naar de waarde van ecosystemendiensten wordt bijvoorbeeld geschat dat het halveren van de ontbossingssnelheden \$3,7 biljoen zal besparen in de vorm van vermeden broeikasgasemissies. Volgens het zelfde onderzoek is de bestuiving door insecten wereldwijd €153 miljard waard. In totaal wordt het wereldwijde verlies aan ecosystemendiensten op €50 miljard per jaar geschat en zou in 2050 alleen al het verlies aan biodiversiteit op land 7% van het mondiale BBP kunnen kosten.

Grote delen van de oerwouden en andere bosrijke gebieden zullen verloren gaan als gevolg van bosbranden, droogtes, en toenemende kap voor het uitbreiden van landbouwgronden die als gevolg van klimaatverandering elders verloren zijn gegaan.

Koraalriffen zullen door de verzuring van de oceanen waarschijnlijk volledig afsterven. Mensen die afhankelijk zijn van het koraal voor voedsel, inkomen, toerisme en kustbescherming voelen de gevolgen ver voordat de 4°C is bereikt.

Dit (en meer) zijn allemaal voorspelbare gevolgen van een opwarming van 4°C ten opzichte van het pre-industriële tijdperk. Deze gevolgen interacteren met elkaar en hebben ook zelf weer een effect op klimaatverandering. Deze feedback-effecten van klimaatveranderingen op het klimaat zijn maar moeilijk te voorspellen, maar wetenschappers waarschuwen dat ze kunnen leiden tot **abrupte klimaatverandering**. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het afsmelten van de grote ijskappen, het vrijkomen van methaan uit permafrost, veengronden en de oceanbodembodem, structurele veranderingen in ecosystemen, en het afsterven van het Amazoneregenwoud. Dit soort gebeurtenissen zouden ertoe kunnen leiden dat temperatuurstijgingen worden bereikt van ver boven de 4°C.

Dit is de wereld waar de voorzitter van het IMF over sprak toen zij in een toespraak voor een zaal vol wereldleiders zei: "We should make no mistake. **Without concerted actions, the next generation will be roasted, toasted, fried and grilled.**" Bron: www.urgenda.nl

Saites barbipes (© Adwine Vanslebrouck)

215 nieuwe soorten in 2018!

Blijkbaar was 2018 het Jaar van de Lange Namen: roodstreepmutsjeslichtmot, langsprietpopulierensnuittor, harig-wilgenroosjebochelwants... je krijgt ze niet gelegd op een Scrabblebord. Maar het zijn wel nieuwe soorten die vorig jaar voor het eerst in Dilbeek zijn gemeld op waarnemingen.be. Zo zijn er nog een pak méér: in totaal maar liefst 215. Daarmee ligt het vorige record van 169 nieuwe soorten uit 2011 aan diggelen.

De hoofdverantwoordelijke voor dit succes is *Elisabeth Godding*, die nauwgezet de omgeving van haar hoefetje afspeurt naar alle vormen van leven. Ze vond er in de loop van de jaren al méér dan 800 van allerhande slag. Daarenboven inventariseert ze geregeld in onze natuurgebieden. En ze beperkt zich niet tot Dilbeek: in totaal staan er 1505 soorten op haar palmares. Daar nemen we met diep respect onze hoed voor af! De meest zeldzame soorten die ze dit jaar in Dilbeek wist te registreren waren de azuurblauwmot en het twaalfvlekleiveheersbeestje – nog zo'n ellenlange naam.

Elisabeth was niet de enige die het voorbije jaar zeldzaamheden wist op te sporen. Op

de verkeerswisselaar van Groot-Bijgaarden vind je rariteiten als meelbes, donkere torenslak, geschubde mannetjesvaren en klein wintergroen. Dat ontdekte bioloog *Koen Maes* bij een studie in het kader van de verbreding van de Ring. Bij een bezoekje aan de Bio Planet aan de Ninoofsesteenweg bemerkte *Maarten Cuypers* op het achterlijf van een dode klimop bij de minuscule larven van de oliekever *Stenoria analis*. Daar zijn arendsogen voor nodig. Zoals die van de zeearend die midden februari over Savio vloog tot grote verbazing van *Louise Wage-man*. Maar de mooiste waarneming én foto van een zeldzame soort komt zonder twijfel van *Adwine Vanslebrouck* die de springspin *Saites barbipes* prachtig wist vast te leggen.

In totaal vermeldt waarnemingen.be nu 2307 soorten voor Dilbeek. Daarmee staan we hoog in de middenmoot van de Vlaamse gemeenten. Maar als je weet dat in het verstedelijkte Anderlecht méér soorten zijn waargenomen, dan weet je dat we nog wat meer Elisabeths nodig zijn om het Dilbeekse plaatje compleet te maken. Al wie een beetje expertise heeft op een of ander biologisch domein: aan de slag!

NATUURPUNT IN ACTIE

■ **21 oktober** 2018 was maar een triestig paddenstoelenjaar door de aanhoudende droogte. De **paddenstoelenwandeling op de Thaborberg** leverde daardoor maar een karige oogst aan soorten op. Nauwelijks méér dan het aantal deelnemers: 6 ☺. Gelukkig zorgden de grote en de knolparasolzwam (foto hieronder) nog voor enig animo.

■ **18 november** Niemand kan verklaren hoe het kwam, maar de **Bomenwandeling in de Wolfspuiten** werd een gigantisch succes qua opkomst. Wel 50 deelnemers ☺☺ genoten van het uitstekende weer en de boeiende verhalen van de gids.

■ **23 & 24 november: beheerswerken in de Zibbeekvallei** Op vrijdagnamiddag kwamen heel wat vrijwilligers opdagen om het terrein aan de Brugstraat te fatsoeneren. Er was zelfs tijd om de omheining aan het Fluxys-terrein terug recht te zetten ☺. Op zaterdag was de bezettingsgraad een stuk minder en kon enkel het hoogst noodzakelijke werk worden gerealiseerd ☺ op Ter Pede. Er blijft dus nog heel wat te doen in de komende maanden.

Storten mag!

Niet ín, maar vòòr onze natuurgebieden. Bij elke gift van 40 € of meer ontvang je een fiscaal attest. Via de belastingen recupereer je dus 45%! Stort op rekening BE56 2930 2120 7588 met in de mededeling: "Gift <projectcode> <naam natuurgebied>". Voor Dilbeek zijn dat: 9431 Thaborberg, 9458 Ter Pede en 9919 Begijnenborreboos (incl. Zibbeekvallei). Je gift wordt dan specifiek voor dat gebied gebruikt.

TIP! Een geboorte, jubileum, verjaardag, pensioenviering of huwelijk op komst? Vraag familie en vrienden om het traditionele cadeau te vervangen door een geschenk ten voordele van de natuur. Makkelijk te regelen via een actiepagina op site van Natuurpunt! Méér info op iksteun.natuurpunt.be

Sinds 2004 al telt heel Vlaanderen 's winters vogels in zijn tuin. Dit jaar gebeurt dat op 26 en 27 januari. Het principe is eenvoudig: controleer *gedurende een kwartiertje* hoeveel vogels van elke soort je maximaal tegelijk in je tuin aantreft. Een voorbeeld: eerst zitten er 3 koolmezen, 1 vliegt er weg en dan komen er 2 bij. Dan noteer je 4 koolmezen. Overvliegende exemplaren tellen niet mee. Tel je later op de dag nog eens gedurende een kwartiertje, dan geef je een tweede telling door.

Alle informatie vind je op www.vogelweekend.be, waar je ook je tellingen doorgeeft.

Begijn Le Bleu, peter van de actie

Begijn Le Bleu, Vlaams cabaretier en één van de stand-upcomedians in 'Foute Vrienden' op 2BE, heeft al jaren een passie voor vogels. Hij wil samen met Natuurpunt de vogelmicrobe doorgeven aan zoveel mogelijk Vlamingen. Op de www.vogelweekend.be vind je links naar zijn website met een leuke blog en podcasts.

De succesvolle *Nacht van de Steenuil* in Sint-Ulriks-Kapelle vorig jaar inspireerde uiteraard om verder te gaan. We concentreren ons dit keer op Ter Pede. In ons natuurhuisje starten we eerst met een presentatie en dan gaan we op stap om steenuilen te beluisteren. De methode is een beetje gemeen en komt er eigenlijk op neer dat we de mannetjes pesten met het opgenomen geluid van een concurrent om een reactie uit te lokken. Een truukje waarmee je moet oppassen: doe je het te vaak of te luid dan creëer je de indruk dat er een bijzonder sterke concurrent is komen opdagen en riskeer je dat het lo-

kale mannetje het hazenpad kiest... Maar om een goede bescherming te kunnen uitbouwen heb je degelijke informatie nodig. Dus voor één keertje mag het...

Een blik op waarnemingen.be leert dat er een vaste populatie van steenuiltjes leeft in de omgeving van de wijk Loveld. Niet zo ver van Ter Pede dus. We gaan dus in ieder geval die kant uit. Hopelijk krijgen we ook op andere plaatsen respons op onze kunstmatige baltsroep. De omgeving van de Pedemolen lijkt in ieder geval heel geschikt. Dus die pikken we zeker mee.

Mee inventariseren?

De *Nacht van de Steenuil* kadert in het Vlaams Steenuilenproject 2020 dat tegen die datum een compleet beeld van de steenuilenpopulaties in Vlaanderen wil bijeenpuzzelen. Het onderzoek gebeurt in februari en maart. De *Nacht van de Steenuil* is dus enkel de afsluiting van de campagne. Wie aan de eigenlijke inventarisatie wil meedoen, is altijd welkom. Voorkennis is niet vereist: je leert makkelijk op het terrein hoe het werkt. Geef een seintje naar Marc Bruneel op 0474 414 825 of info@natuurpunt-dilbeek.be en we houden je op de hoogte van de geplande excursies.

Noteer alvast: 28 & 29 september 2019

Natuurweekend in de Naamse Ardennen

Bienvenue au Moulin de la Galette

Nee, niet die van het schilderij van Pierre-Auguste Renoir. Die stond op Montmartre in Parijs. De 'onze' ligt in Gedinne en is ook wel een schilderij waard met z'n prachtige ligging aan het riviertje de Houille. Het gezellig ingerichte verblijf voor 28 personen vormt een weekend lang onze uitvalsbasis voor een verkenning van de *Naamse Ardennen*.

Birding, bevers, burlen

Het Ardense massief ligt grotendeels in de provincies Luik en Luxemburg. Maar de mor-

zelArdennen op Naams grondgebied moet niet onderdoen voor klinkende namen als de Hoge Venen of de bossen van Saint-Hubert. Het hoogtepunt – letterlijk en figuurlijk – is het plateau van Croix-Scaille dat stijgt tot 503 m en is bedekt met bossen en hoogveen. Hier vertoonde zich in 2011 de eerste wolf sinds lang in België! Een leuke plek ook voor vogelkijkers met kans op kruisbek, notenkraker, goudvink, klapekster, hazelhoen, zwarte specht, zwarte ooievaar, nachtzwaluw... Voor de laatste twee is eind september wel wat laat, maar het blijft een mooi lijstje. Het botanische kroonjuweel

van Croix-Scaille is de zeldzame koningsvaren, maar heide en gagel zijn ook niet mis. In de valleien van de Houille en Hulle liggen een aantal reservaatjes van Natagora, de francofone tegenhanger van Natuurpunt. De bever is er al jaren opnieuw thuis. Net als de grote zilverreiger, de ijsvogel en de waterspreeuw. Zelfs de visarend en de otter komen wel eens op bezoek. Een van de belangrijkste Ardense attracties eind september is uiteraard de hertenbronst. En die gaan we uiteraard meemaken. Het wordt dus een fantastisch weekend voor natuurbeleving.

Schrijf alvast in!

De prijs ligt nog niet definitief vast, maar zal net als vorig jaar rond de 115€ liggen, inclusief verblijf, maaltijden, niet-alcoholische drank en... het gezellige gezelschap. Je weet dus wat je te doen staat: hou dit topweekend vrij. Of beter nog: schrijf je snel in met een miltje naar etienne.fonteyne@telenet.be.

